INFRACŢIUNEA DE POCENETISM: CONTROVERSE, SOLUŢII, PERSPECTIVE

Victoria GOBJILĂ

CZU: 343.545:343.6 gobjilavica@gmail.com

The social, economic and political evolution since the early 20th century have contributed to the development of criminality, especially in terms of social disorganization processes, quick and easy profits, characterized by human trafficking, procuring or prostitution. Because we have some gaps in the legislation of our country, we consider it important to highlight some controversies regarding the crime of procuring and to offer some solutions to improve the legislative framework.

În fiecare societate persistă un anumit sistem de norme şi valori strict determinate, care formează conduita socială din acel stat/regiune. Din acest motiv, societatea critică şi evaluează comportamentul membrilor săi, mai ales din punctul de vedere al conformării acestui comportament la normele şi valorile unanim recunoscute.

Infracţiunea de proxenetism este reflectată în Capitolul VIII din Partea specială a Codului penal al Republicii Moldova, sub denumirea de „Infracţiuni contra sănătăţii publice şi convieţuirii sociale". Având în vedere lacunele existente în legislaţia Republicii Moldova, se impune necesitatea de a fi evidenţiate oarecare controverse şi soluţii în vederea perfecţionării cadrului legislativ.

Unul din elementele ce denotă existenţa unei dispute în acest sens este victima infracţiunii de proxenetism, care creează confuzii organelor de drept în identificarea acestora. În cadrul legislaţiei Republicii Moldova prin termenul de „victimă'' înţelegem orice persoană căreia prin infracţiune i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale. Astfel, apare întrebarea prin ce anume i s-a cauzat un prejudiciu prostituatei dacă acordul ei este neviciat, aparţinându-i în totalmente? Potrivit prevederilor Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova pentru modificarea şi completarea Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.37 din 22 noiembrie 2004 cu privire la practica aplicării legislaţiei în cauzele despre traficul de fiinţe umane şi traficul de copii nr. 9 din 22.12.2008, pct. 15 şi 15/1, în cazul infracţiunii de proxenetism prostituata nu este victimă, iar această faptă prejudiciabilă nu poate fi realizată prin acte de constrângere ori similare acestora. Considerăm că proxenetismul nu are victimă şi că atât timp cât persoana îşi oferă consimţământul de a practica prostituţia, iar acesta nu este viciat, fie ea şi sub controlul unui proxenet, nu considerăm că poate avea statutul de victimă, aflându-ne în prezenţa unor relaţii benevole. Totuşi, calitatea de victimă, persoana ce practică prostituţia o poate obţine în situaţia în care prin intermediul proxenetismului i-a fost cauzată o daună morală sau materială însoţite de alte

infracţiuni, cum ar fi de exemplu vătămare corporală medie sau gravă, contaminarea cu maladia SIDA, viol etc.

O altă controversă se reflectă în limitele calificării infracţiunii de proxenetism, ce ia forma traficului de fiinţe umane sau traficului de copii. Astfel, suntem în prezenţa proxenetismului ori de câte ori există consimţământul persoanei. În situaţia minorilor, chiar dacă aceştia îşi oferă consimţământul de a practica prostituţia, se consideră acesta ca fiind viciat din cauza vulnerabilităţii determinate de vârsta lor. Tangenţial, dacă persoana ce a împlinit 18 ani ia benevol, fără vreo presiune anume a făptuitorului, decizia de a se prostitua, faptele vor fi calificate conform art. 220 CP RM. În situaţia în care persoana ia decizia de a se prostitua sub o oarecare presiune din partea făptuitorului sau manifestate sub una sau mai multe acţiuni principale şi adiacente ale celui din urmă reflectate în art. 165 CP RM, fapta va cădea sub incidenţa infracţiunii de trafic de fiinţe umane. În cazul proxenetismului, făptuitorul trage foloase, dar paralel şi persoana ce practică prostituţia îşi însuşeşte o parte din beneficii. În situaţia traficului de fiinţe umane, întreaga activitate are ca scop exclusiv exploatarea victimei, adică beneficiul obţinut este asimilat în întregime sau într-o proporţie mai mare de către traficanţi.

Interesant este şi faptul că traficul de fiinţe umane nu poate absorbi infracţiunea de proxenetism, sau invers. Astfel nu poate exista concursul ideal între cele două fapte infracţionale. Nu poate făptuitorul să urmărească în raport cu aceeaşi faptă, concomitent, atât scopul de exploatare sexuală în prostituţie, cât şi scopul de practicare a prostituţiei de o altă persoană. Paradoxal în schimb, este posibil concursul real dintre traficul de fiinţe umane şi proxenetism, când acţiunile subiectului încep ca proxenetism, iar mai apoi acesta acţionează asupra aceleiaşi persoane prin factorii de influenţare specificaţi la lit. a), b) şi c) alin. (1) sau la lit. f), g) alin. (2) art. 165 CP RM, aplicându-se la calificare în acest sens ambele infracţiuni specificate. Aşadar, nu considerăm posibilă transformarea proxenetismului în trafic de fiinţe umane, deoarece nu este posibil ca persoana care are intenţia iniţială de săvârşire a proxenetismului, până la consumarea acestei infracţiuni, să-şi modifice atitudinea psihică, astfel încât intenţia modificată să fie cea de săvârşire a traficului de fiinţe umane.

Controversată este şi dispoziţia art. 89 CC RM care oferă definiţia prostituţiei. Astfel, conform legiuitorului, prostituţia constituie „satisfacerea dorinţei sexuale a unei persoane prin orice metodă şi/sau mijloace, contra plată, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaţionale sau comunicaţiilor electronice”. În acest sens, se conturează contradicţiile apărute în legătură cu opinia Curţii Constituţionale şi prevederile actualizate ale art. 89 Cod contravenţional. În viziunea Curţii, prostituţia nu include şi prestarea serviciilor cu caracter sexual în mediul *on-line*. Curtea mai constată faptul că, pentru a ne afla în prezenţa prostituţiei, este necesară prezenţa contactului fizic dintre prestator şi beneficiar, ceea ce în mediul *on-line* acest fapt nu este posibil. Astfel, se reflectă opiniile controversate dintre cea a Curţii Constituţionale care, deşi adoptată anterior modificărilor de rigoare din Codul contravenţional, nu s-a ţinut cont de acestea. Prin urmare, considerăm că această noţiune trebuie modificată pen-

tru faptul că este incorect formulată, şi deşi pe de o parte conferă claritate, pe de altă parte, creează alte semne de întrebare, contribuind la o calificare incorectă din partea organelor de drept.

Considerăm astfel că controversele apărute în art. 220 CP RM şi art. 89 CC RM denotă faptul că acesta este unul cu multe omiteri şi erori, creând confuzie organelor de drept la aplicarea lor şi în această ordine de idei, venim cu următoarele propuneri *de lege ferenda:*

1. Modificarea art. 89 CC RM în ceea ce vizează definiţia prostituţiei, norma fiind reprezentată ca: *Practicarea prostituţiei, adică satisfacerea dorinţei sexuale a unei persoane prin contact fizic direct cu beneficiarul de aceste servicii*.
2. Introducerea în Codul contravenţional a articolului 89^1 care să prevadă practicarea *video-chatului* de către persoanele cointeresate în acest sens, sub următoarea dispoziţie: *Satisfacerea dorinţei sexuale a unei persoane prin intermediul tehnologiilor informaţionale sau comunicaţiilor electronice.*
3. Includerea art. 220^1 în Codul penal al Republicii Moldova cu o dispoziţie care să prevadă acţiunile specificate la infracţiunea proxenetismului cu includerea la acţiunile de *video-chat*. Ca rezultat, norma nouă ar avea cam următoarea structură: *Îndemnul sau determinarea la video-chat ori înlesnirea practicării video-chatului, ori tragerea de foloase de pe urma practicării video-chatului de către o altă persoană, dacă fapta nu întruneşte elementele traficului de fiinţe umane.*

Referinţe:

1. BRÎNZA, S., STATI, V. Delimitarea traficului de fiinţe umane şi a traficului de copii de alte infracţiuni conexe. În: *Revista Institutului Naţional de Justiţie, 2008, nr.4, pp. 34-35.*
2. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal.* Partea specială Vol I. Chişinău: Tipografia Centrală, 2015.
3. BOTNARU, G. ş.a. *Caracterizarea criminologică şi juridico-penală a traficului de fiinţe umane.* Chişinău: Tipografia Centrală, 2008.
4. ГАУХМАН, Л., МАКСИМОВА, С. *Уголовное право.* Особенная часть. Москва: Форум-Инфа, 2003.
5. TĂNASE,. A. Infracţiunea de trafic de fiinţe umane (art. 165 CP RM): obiectul juridic, obiectul material, victima. În: *Revista Naţională de Drept,* 2010, nr.9-10 pp.42-55.

Recomandat

***Stanislav COPEŢCHI**, dr., conf. univ.*